

80-річчя
академіка НАН України
В.К. ЛЕБЕДЄВА

6 червня виповнилося вісімдесят років відомому вченому в галузі технології зварювання та зварювального обладнання, Заслуженому діячеві науки і техніки України академіку НАН України Володимиру Костянтиновичу Лебедеву.

Після закінчення в 1945 р. Московського енергетичного інституту В.К. Лебедев прийшов працювати в Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона. Початок його інженерної та наукової діяльності припав на важкий період, коли для відновлення зруйнованого під час Великої Вітчизняної війни народного господарства потрібні були ефективні технології і надійна техніка, в тому числі зварювальна. І молодий науковець одразу включився в дослідження, пов'язані з її розробкою.

Працюючи в ІЕЗ більш як півстоліття, В.К. Лебедев пройшов шлях від молодшого наукового співробітника до керівника великого дослідного підрозділу та заступника директора з наукової роботи. Його перші наукові праці були присвячені розробці методів розрахунку зварних трансформаторів із складними полями розсіяння. Ці ж проблеми були темою кандидатської дисертації Володимира Костянтиновича, захищеної в 1948 р. А в 1959 р. він захистив докторську дисертацію, яка стала вагомим внеском у теорію і практику сучасного трансформаторобудування.

В.К. Лебедев — один з провідних фахівців у галузі електротермії та перетворення електричної енергії. Основні праці вченого пов'язані з вивченням засобів перетворення електричної енергії на теплову та із створенням десятків типів нових джерел струму для різних видів дугового, електрошлакового, контактного, електроннопроменевого, лазерного зварювання і для спеціальної металургії. Ці джерела струму широко використовуються в різних галузях промисловості. Розробки В.К. Лебедева відомі не тільки в Україні, а й далеко за її межами.

Результати досліджень вченого та його винаходи покладені в основу принципово нової технології та оригінального обладнання для контактного стикового зварювання виробів з великим поперечним перерізом з'єднаних деталей. Ця технологія завдяки високій продуктивності дістала широке застосування при будівництві залізничних колій, за що в 1966 р. В.К. Лебедев у складі авторського колективу був удостоєний Ленінської премії.

Дальший розвиток досліджень у цьому напрямі дав змогу створити технологічні комплекси з внутрішньотрубними машинами для контактного стикового зварювання труб великого діаметра. Вчений вніс також значний вклад у розробку, створення та впровадження обладнання для багатопозиційного контактного зварювання головок блоків локомотивних дизелів і теплообмінників потужних трансформаторів. Ці роботи відзначені Державною премією УРСР.

В.К. Лебедев завжди точно відчуває потреби виробництва, вміє визначати перспективні та пріоритетні напрями розвитку науки і техніки. У 80-х роках він провів цикл досліджень у

галузі контактного стикового зварювання силових елементів літальних апаратів. Ця робота відзначена в 1986 р. Державною премією СРСР.

Останнім часом у центрі уваги вченого новий напрям — створення біоелектричної технології, яка дала змогу вперше одержати якісні зварні з'єднання пошкоджених живих тканин. Об'єднавши зусилля спеціалістів інженерного та медичного профілів, В.К. Лебедев став провідним розробником проекту «Зварювання живих тканин», який виконується в рамках Міжнародної асоціації «Зварювання». Його розробки теоретичних засад цієї методики і основ автоматичного самонастроювання процесу одержання якісного з'єднання дали змогу вперше у світовій практиці створити зварювальне медичне обладнання і медичний інструментарій для проведення хірургічних операцій з відновлення фізіологічних функцій пошкоджених органів людини. Ця технологія В.К. Лебедева успішно використовується в медицині.

У 2001 р. за цикл праць у галузі зварювання і споріднених технологій В.К. Лебедеву присуджена академічна премія ім. Є.О. Патона.

Нині вчений є радником при дирекції Інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона та керівником науково-дослідного відділу електричних процесів. Він активно займається науково-організаційною та громадською діяльністю як заступник головного редактора журналу «*Автоматическая сварка*», заступник голови спеціалізованої ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій.

В.К. Лебедев — автор більш як 450 наукових праць, у тому числі 11 монографій і 200 винаходів.

Свій багатий досвід і знання Володимир Костянтинович щедро передає численним учням, колегам, молодим співробітникам. Він підготував 10 докторів та 42 кандидати наук.

Багаторічна творча праця вченого відзначена численними нагородами.

Наукова громадськість щиро вітає Володимира Костянтиновича з ювілеєм, зичить йому здоров'я, щастя і творчого довголіття.